

23ste vergadering

Woensdag 12 november 2008

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Koşer Kaya

Tegenwoordig zijn 108 leden, te weten:

Aasted-Madsen-van Stiphout, Agema, Aptroot, Azough, Van Baalen, Bashir, Van Beek, Besselink, Bilder, Biskop, Blok, Van Bochove, Boekestijn, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Ten Broeke, Çörüz, Cramer, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming-Bluemink, Dibi, Tony van Dijck, Van Dijken, Dijsselbloem, Diks, Eijnsink, Ferrier, Fritsma, Van Gent, Gerkens, Van Gerven, Gesthuizen, Gill'ard, Van der Ham, Haverkamp, Heijnen, Van Heugten, Van Hijum, Irgang, Jacobi, Jager, Jansen, Joldersma, Jonker, Kalma, Kant, Karabulut, Knops, Koopmans, Koppejan, Koşer Kaya, Kraneveldt-van der Veen, De Krom, Langkamp, Leerdam, Van Leeuwen, Leijten, Lempens, Madlener, Mastwijk, Neppéus, De Nerée tot Babberich, Nicolai, Omtzigt, Ormel, De Pater-van der Meer, Pechtold, Polderman, Poppe, Van Raak, Remkes, Roefs, Roemer, De Roon, Samsom, Sap, Schermers, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Spies, Van der Staaij, Sterk, Tang, Teeven, Thieme, Timmer, Van der Veen, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verdonk, Vermeij, Van der Vlies, Voordewind, Vos, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weekers, Wilders, Willemse-van der Ploeg en De Wit,

en de heer Rouvoet, viceminister-president, minister voor Jeugd en Gezin, de heer Verhagen, minister van Buitenlandse Zaken, de heer Donner, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer Koenders, minister voor Ontwikkelingssamenwerking, de heer Timmermans, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, de heer De Jager, staatssecretaris van Financiën, en mevrouw Bussemaker, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Goedemorgen heren en dames. Er zijn vandaag geen afmeldingen ontvangen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2009 (31700-V).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Van Bommel** (SP): Mevrouw de voorzitter. 2009 zal een belangrijk jaar worden voor de internationale betrekkingen, niet alleen omdat er een einde komt aan acht jaar regering Bush, maar vooral ook omdat er een aantal systematische problemen in het internationale systeem zichtbaar opspeelt. Het volgend jaar zal als gevolg van recessie het aantal crises kunnen oplopen. Dat vereist naar de mening van de SP-fractie een zelfstandiger internationaal beleid van Nederland, een beleid dat ook los durft te komen van de Verenigde Staten, de NAVO en de Europese Unie. Enkele jaren geleden dook de term "relevant multilateralisme" in de begroting. Sinds kort spreekt de regering van effectief multilateralisme. Mijn eerste vraag is dan ook wat die accentverschuiving precies inhoudt. Wat wordt bedoeld met de passage dat Nederland naast de traditionele multilaterale fora zal proberen ook in nieuwe coalities verder te werken aan veiligheid en vrede? Hoe wil de regering landen als China, India, Brazilië en Indonesië nauwer bij het EU- en NAVO-beleid betrekken? Ziet Nederland voor zichzelf een rol om deze contacten te leggen? Waarom zou samenwerking met deze landen niet eerder moeten resulteren in een versterkte en hervormde Verenigde Naties als uitdrukkingvorm van multilateralisme?

Voorzitter. Vorig jaar heeft de minister gesteld dat mensenrechten het uitgangspunt vormen voor het Nederlandse buitenlands beleid. Hij zal daarom verheugd zijn met het bericht dat Guantánamo Bay dicht gaat. Gaat de regering in het verlengde daarvan de nieuwe Amerikaanse regering vragen om het netwerk van geheime gevangenschappen te beëindigen en om aansluiting van de Verenigde Staten bij het Internationaal Strafhof? Die zaken staan immers allemaal in verband met elkaar.

Het aantreden van een nieuwe Amerikaanse president zal weinig verschil maken voor het internationale optreden in Afghanistan. Ook onder Obama zal die uitzichtloze oorlog worden geïntensiveerd. Dat is slecht nieuws voor de bevolking van Afghanistan. Volgende week komen wij uitgebreid terug op Afghanistan, vandaag wil ik op enkele verstrekkende zaken ingaan. In de begroting wordt namelijk met geen woord gesproken over het verder oplaaien van de oorlogshandelingen in de afgelopen jaren of over het feit dat 2007 het onveiligste jaar was sinds 2001. Dit jaar wordt nog erger als het oplopend aantal burgerdoden een graadmeter mag zijn. Ook geen woord over de internationale omstandigheden